

DOI: 10.31319/2709-2879.2023iss1(6).283019pp118-125

УДК 657:338

Грибовська Ю.М., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та обліку
Дніпровський державний технічний університет, м. Кам'янське
ORCID ID: 0000-0001-5205-9045

e-mail: julijal@ukr.net

Москаленко К.В., здобувачка другого (магістерського) рівня
Дніпровський державний технічний університет, м. Кам'янське
e-mail: moskalenkokata54@gmail.com

Hrybovska Yuliia, PhD in Economics, associate professor,
Associate professor of the Department of Finance and Accounting
Dniprovsky State Technical University, Kamianske
ORCID ID: 0000-0001-5205-9045

e-mail: julijal@ukr.net

Moskalenko Kateryna, applicant of the second (master's) level
Dniprovsky State Technical University, Kamianske
e-mail: moskalenkokata54@gmail.com

ВИТРАТИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ МЕТАЛУРГІЙНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

EXPENSES WITHIN A STEEL ENTERPRISE'S MANAGEMENT SYSTEM

У статті розкрито обліково-аналітичний аспект витрат в системі управління підприємством. У процесі виробництва затрачуються матеріальні, трудові та інші власні і залучені ресурси, що зумовлює виникнення витрат. Величина понесених витрат визначає конкурентоспроможність та рентабельність виробленої продукції, а також ефективність показників виробничої діяльності господарюючих суб'єктів. Актуальним питанням залишається управління витратами підприємства на основі аналізу елементів операційних витрат та складових статей планової калькуляції готової продукції. Досліджуване металургійне підприємство входить до складу Товариства з обмеженою відповідальністю «МЕТІНВЕСТ ХОЛДІНГ». Товариство відповідно до законодавства України ведення обліку та складання фінансової звітності здійснює за міжнародними стандартами фінансової звітності, які забезпечують прозорість і доступність інформації. З'ясовано, що виробництво пов'язане з витратами, які відіграють важливе значення в бухгалтерському обліку та мають вирішальне значення при формуванні фінансових результатів діяльності суб'єкта господарювання. Авторами проведено аналіз показників фінансових результатів Групи «Метінвест». Обчислено коефіцієнт чистого боргу до EBITDA, який показує скільки років знадобиться Групі «Метінвест» для повернення свого боргу. Враховуючи виробничий напрям Приватного акціонерного товариства «КАМЕТ-СТАЛЬ» визначено динаміку елементів операційних витрат за даними Звітів про сукупний дохід. Аргументовано основні завдання обліку витрат та деталізовано елементи операційних витрат у ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ». Визначено, що найбільше зростання (негативні зміни) на кінець звітнього року, порівняно з попереднім мають матеріальні затрати. Доведено, що визначення собівартості продукції здійснюють за допомогою калькулювання, під яким розуміють спосіб обчислення або розрахунок собівартості одиниці виготовленої продукції та всього її обсягу. Собівартість – це грошовий вираз витрат, пов'язаних з виробництвом і реалізацією продукції. Калькуляція – це бланк, бухгалтерський розрахунок, який представлений у табличній формі і відображає витрати у грошовому вираженні на виробництво одиниці продукції та всього її обсягу. У статті проведено аналіз статей планової калькуляції доменного цеху, дільниці чугун рідкий ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ». Узагальнено важливість підрахунку собівартості для управління витратами, оскільки за її

даними формується інформація для подальшого проведення аналізу з метою пошуку можливостей підвищення ефективності операційної діяльності підприємства.

Ключові слова: EBITDA, фінансові результати, операційні витрати, калькулювання, калькуляція, планова собівартість.

The article discloses the accounting and analytical aspect of costs in the enterprise management system. In the production process, material, labor and other own and engaged resources are spent, which causes the occurrence of costs. The amount of incurred costs determines the competitiveness and profitability of the manufactured products, as well as the efficiency of indicators of the production activity of business entities. Management of the company's costs on the basis of the analysis of the elements of operating costs and the constituent items of the planned costing of finished products remains an urgent issue. The investigated metallurgical enterprise is part of the limited liability company «METINVEST HOLDING». In accordance with the legislation of Ukraine, the company maintains records and compiles financial statements according to international financial reporting standards, which ensure transparency and availability of information. It has been found that production is associated with costs, which play an important role in accounting and are of decisive importance in the formation of financial results of the business entity. The authors analyzed the indicators of the financial results of the «Metinvest» Group. The ratio of net debt to EBITDA was calculated, which shows how many years it will take Metinvest Group to repay its debt. Taking into account the production direction of the Private Joint-Stock Company «KAMET-STEEL», the dynamics of the elements of operating costs were determined according to the data of the Reports on the total income. The main tasks of cost accounting are argued and the elements of operating costs in PJSC «KAMET-STEEL» are detailed. It was determined that the biggest increase (negative changes) at the end of the reporting year, compared to the previous one, was material costs. It is proven that the determination of the cost of production is carried out with the help of costing, which is understood as the method of calculating or calculating the cost of a unit of manufactured products and its entire volume. Cost is a monetary expression of costs associated with the production and sale of products. Costing is a form, an accounting calculation, which is presented in tabular form and reflects the costs in monetary terms for the production of a unit of production or its entire volume. The article analyzes the articles of the planned costing of the blast furnace, liquid cast iron section of PJSC «KAMET-STEEL». The importance of calculating the cost price for cost management is summarized, as information is formed based on its data for further analysis in order to find opportunities to improve the efficiency of the company's operational activities.

Key words: EBITDA, financial results, operating expenses, cost accounting, calculation, planned cost.

JEL Classification: M 11; M41

Постановка проблеми. У процесі здійснення господарської діяльності суб'єкти господарювання витрачають певні ресурси на закупівлю, виробництво, збут, управління тощо. Величина понесених витрат значною мірою визначає конкурентоспроможність та рентабельність виробленої продукції, а також ефективність показників виробничої діяльності господарюючих суб'єктів в кінцевому результаті.

В умовах сьогодення важливим питанням залишається управління витратами підприємства на основі аналізу елементів операційних витрат та складових статей калькуцій готової продукції, адже собівартість формується на підставі калькуляції.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Зарубіжний досвід аналізу фінансових результатів з використанням показника EBITDA досліджений В.Я. Нусіновим, Н.О. Шуурою, Л.А. Бурковою [1].

Ефективність управління підприємством за рахунок здійснення контролю операційних витрат, які формують собівартість продукції розкрито В. П. Дьордяй та В. К. Макарович [2].

Значення калькуляції та її зв'язок з собівартістю продукції досліджено Т.Г. Камінською і О.М. Костенко [3].

Формулювання цілей статті. Проаналізувати показники, які характеризують фінансові результати Групи «Метінвест» за інформацією, яка розкрита у її фінансовій звітності. Дослідити елементи операційних витрат, статті планової калькуляції та завдання обліку витрат у приватному акціонерному товаристві «КАМЕТ-СТАЛЬ» (далі – ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ»), яке входить до складу Товариства з обмеженою відповідальністю «МЕТІНВЕСТ ХОЛДІНГ» (далі – ТОВ «МЕТІНВЕСТ ХОЛДІНГ»).

Виклад основного матеріалу дослідження. Метінвест – міжнародна гірничо-металургійна група компаній. Володіє видобувними та металургійними підприємствами в Україні, Європі та США, а також торговою мережею в усьому світі. Вертикальна інтеграція дозволяє керувати всіма етапами виробничого ланцюга: видобутком сировини, виробництвом металопрокату, постачанням і продажем готової продукції. Метінвест виробляє вироби з сталі, чавуну, вугілля [4].

ТОВ «МЕТІНВЕСТ ХОЛДІНГ» ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності здійснює за міжнародними стандартами фінансової звітності (далі – МСФЗ).

Переваги застосування МСФЗ:

1. Збільшення довіри з боку потенційних іноземних інвесторів.
2. Можливість отримання необхідної інформації для прийняття управлінських рішень.
3. Забезпечення порівняння звітності з іншими підприємствами.
4. Можливість залучення іноземних інвестицій і позик, вихід на зарубіжні ринки збуту.
5. Надійність та доступність інформації.
6. Прозорість інформації, яка забезпечується шляхом дотримання правил її складання, а також наявністю великої кількості пояснень до неї.
7. Доступ до міжнародних ринків капіталу.

Військова агресія Росії внесла значні зміни у обсяги виробництва та експорт готової продукції. Виробництво пов'язане з витратами, які відіграють важливе значення в бухгалтерському обліку компанії, особливо за умови воєнного стану або економічної кризи країни.

Важливість операційних витрат полягає в тому, що за їх даними можемо розрахувати операційний результат. Операційний результат – це різниця між операційним доходом та операційними витратами. Операційний дохід переважно включає продажі групою Метінвест своєї продукції. Операційний результат вказує на прибуток або збитки, спричинені виключно основною діяльністю компанії, без урахування фінансового результату або податкових зборів. Існує кілька величин операційного доходу, серед яких виділяється ЕБІТДА, який отримується шляхом віднімання від операційного доходу операційних витрат без урахування амортизації.

Проведемо аналіз фінансових результатів Групи «Метінвест» за показниками фінансової звітності, яка оприлюднена на її офіційному сайті:

1. Загальний борг – це сума банківських кредитів, облігацій, торгового фінансування, лізингових зобов'язань і відкладеної винагороди.

2. Грошові кошти та їх еквіваленти – це стаття Звіту про фінансовий стан, яка розкриває інформацію про вартість активів групи, які є готівкою або можуть бути негайно перетворені в готівку. До грошових еквівалентів належать банківські рахунки та товарні цінні папери, які є борговими цінними паперами із терміном погашення менше 90 днів. Грошові еквіваленти не включають власний капітал або запаси, оскільки вони можуть коливатися у вартості.

3. Чистий борг – це різниця між загальним боргом та грошовими коштами і їх еквівалентами. Це показник для оцінки платоспроможності. Він використовується для визначення того, чи зможе група «Метінвест» виплатити всі свої борги, якщо їх потрібно буде негайно сплатити. Чистий борг може продемонструвати наскільки великою є заборгованість компанії, якщо порівнювати її з ліквідними активами.

4. Скоригований показник ЕБІТДА розраховується як сума прибутку до оподаткування, до фінансового доходу та витрат, амортизації, знецінення основних засобів, доходів і витрат від курсових різниць, частки в результатах асоційованих та спільних підприємств та інших витрат на діяльність, яку менеджер вважає неосновною, плюс частка ЕБІТДА у спільних підприємствах.

Під показником ЕВІТДА розуміють скорегований показник ЕВІТДА:

$$\text{ЕВІТДА} = \text{ПО} + \text{ВС} + \text{АНА} \quad (1)$$

де ПО – прибуток до оподаткування;

ВС – відсотки до сплати в даному періоді;

АНА – амортизація необоротних активів [1].

Проаналізуємо показники фінансових результатів, використовуючи дані Звіту про прибутки та збитки, табл. 1.

Таблиця 1. Аналіз фінансових результатів Групи «Метінвест» за 2017-2019 рр.

Показники	Роки			Відхилення (+,-)	
	2017	2018	2019	2019 р. від 2017 р.	2019 р. від 2018 р.
Загальний борг, US\$ млн	3017	2743	3032	+15	+289
Грошові кошти та їх еквіваленти, US\$ млн	259	280	274	+15	-6
Чистий борг, US\$ млн	2298	2463	2758	+460	+295
Чистий борг до ЕВІТДА	1,0x	1,0x	2,3x	+1,03x	+1,03x

Джерело: складено авторами за даними фінансової звітності Групи «Метінвест». URL: <https://metinvestholding.com/ua> [4]

Результати проведеного аналізу фінансових результатів Групи Метінвест за 2017-2019 рр. свідчать про збільшення загального боргу на кінець 2019 р., порівняно з 2017 р. на 15 US\$ млн, а з 2018 – на 289 US\$. Позитивними змінами є збільшення суми грошових коштів та їх еквівалентів на кінець звітного року, порівняно з базовим на 15 US\$ млн, тоді як порівняно з 2018 р. їх сума зменшилася на 6 US\$ млн, що є негативними змінами. Величина чистого боргу зросла на 460 US\$ млн, порівняно з 2017 р. та на 295 US\$ млн, порівняно з 2018 р., що є негативними змінами для компанії. Чистий борг до ЕВІТДА на кінець звітного року, порівняно з двома попередніми роками збільшився на 1,03x. Коефіцієнт чистого боргу до ЕВІТДА показує скільки років знадобиться Групі «Метінвест» для повернення свого боргу: для 2019 р. – 2,3 р.

ПРАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» – металургійне підприємство повного циклу, розташоване у місті Кам'янському Дніпропетровської області. Входить до складу ТОВ «МЕТІНВЕСТ ХОЛДІНГ». Комбінат спеціалізується на виробництві безперервнолитої заготовки, фасонного і сортового прокату, в тому числі арматури, катанки, шарів та профілів. Єдиний у світі виробник катаної осьової заготовки [5].

У 2020 р. Дніпровський коксохімічний завод увійшов до складу Групи Метінвест. У липні 2021 р. розпочато процес інтеграції найбільшого підприємства міста Кам'янського ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» у ПрАТ «ДКХЗ». У лютому 2022 р. підприємство, що об'єднало металургійний та коксохімічний підрозділи отримало назву ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ».

ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» займає провідне місце у гірничо-металургійному комплексі України, його історія налічує 134 роки. Будівництво великого металургійного підприємства було розпочато навесні 1887 р., а 2 березня 1889 р. була задута перша доменна піч. Саме ця дата вважається днем народження Дніпровського металургійного заводу (з 1984 р. – комбінату). Внаслідок переходу підприємств України до роботи в нових економічних умовах у 1999 р. комбінат було перейменовано у Відкрите акціонерне товариство, а згодом 23 травня 2011 р. – у публічне акціонерне товариство [5].

Головною спеціалізацією ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» є виробництво крупносортового та середньосортового фасонного та сортового прокату для спеціального й загального призначення, а також виробництво трубної заготовки для виготовлення труб на нафтогазового асортименту.

Основна продукція товариства реалізується в Україні та закордон:

1. Чавун.
2. Заготівка квадратна.
3. Заготівка трубна.

4. Заготівка непереривноліта.
5. Прокат фасонний круглого перетину.
6. Прокат фасонний.
7. Катанка.
8. Кулі сталеві помольні.
9. Заготовки профільні поперечно гвинтового плющення.
10. Сталь гарячекатанна для армування залізобетонних конструкцій.

Процес виробництва зумовлює понесення витрат. Облік витрат регулюється стандартами обліку та податковим законодавством.

Основні завдання обліку витрат у ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» включають:

- суцільне, безперервне, належне документування витрат;
- виокремлення витрат за видами та економічними елементами;
- відстеження руху витрат за кожним виробничим процесом або проектом;
- контроль за фактичними витратами, в порівнянні з планованими;
- формування звітності про витрати та їх аналіз;
- розроблення заходів зі зменшення витрат та підвищення ефективності використання ресурсів [6, с. 49].

Під час здійснення господарської діяльності на ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» виникають операційні витрати.

Операційні витрати – це витрати, які виникають в ході здійснення основної діяльності товариства, тобто під час виробництва продукції або надання послуг.

Вони включають:

- витрати на закупівлю сировини, комплектуючих й устаткування для виробництва готової продукції;
- витрати на заробітну плату робітників, зайнятих на виробництві із урахуванням нарахованого єдиного соціального внеску;
- витрати на амортизацію обладнання та устаткування виробничого призначення;
- витрати на ремонт і обслуговування устаткування та обладнання, що бере участь у виробництві;
- витрати на сплату комунальних платежів, безпосередньо пов'язаних з виробничими приміщеннями;
- інші операційні витрати – собівартість реалізованих виробничих запасів, відрахування на створення резерву сумнівних боргів, втрати від знецінення запасів; втрати від операційних курсових різниць, визнані економічні санкції, відрахування для забезпечення наступних операційних витрат та інші витрати, що виникають у процесі операційної діяльності підприємства.

Проаналізуємо елементи операційних витрат, використавши дані Звітів про фінансові результати (Звітів про сукупний дохід), табл. 2.

Таблиця 2. Динаміка елементів операційних витрат ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» за 2017-2019 рр.

Назва статті	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відхилення абсолютне, тис. грн (+,-)	
				2019 р від 2017 р.	2019 р. від 2018 р
Матеріальні затрати	30530768	16104298	25891335	-4639433	+9787037
Витрати на оплату праці	1268220	816317	1731101	+2999321	+914784
Відрахування на соціальні заходи	281931	181254	431426	+149495	+250172
Амортизація	356540	319763	790788	+434248	+471025
Інші операційні витрати	17352323	8003315	3445213	-13907110	+4558102
Разом	49789782	25424947	32289863	-17499919	+6864916

Джерело: складено авторами за даними Звітів про фінансові результати (Звітів про сукупний дохід) ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» за 2017-2019 рр.

Порівняльний аналіз динаміки елементів операційних витрат ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» підтвердив, що на кінець 2019 р., порівняно з 2018 р. їх величина збільшилася на 6864916 тис. грн (негативні зміни), тоді як у порівнянні з 2017 р. зменшилася – на 17499919 тис. грн (позитивні зміни). Найбільше зростання (негативні зміни) на кінець звітного року, порівняно з попереднім мають матеріальні затрати – на 9787037 тис. грн, інші операційні витрати – на 4558102 тис. грн, витрати на оплату праці – на 914784 тис. грн, амортизація – на 471025 тис. грн, відрахування на соціальні заходи – на 250172 тис. грн. Позитивними змінами є зменшення матеріальних затрат та інших операційних витрат при порівнянні 2019 р. з 2017 р.

Визначення собівартості продукції здійснюють за допомогою калькулювання.

Калькуляція – це представлений у табличній формі бухгалтерський розрахунок витрат у грошовому вираженні на виробництво одиниці продукції та всього її обсягу. Завдяки калькуляції можна проконтролювати загальну суму витрат (собівартість одиниці продукції помножити на обсяг) та фінансовий результат діяльності підприємства.

Планова калькуляція складаються на розсуд підприємства та використовується для цілей управлінського обліку. Проаналізуємо статті планової калькуляції доменного цеху, дільниця чугун рідкий, табл. 3.

Таблиця 3. Динаміка статей планової калькуляції доменного цеху, дільниця чугун рідкий ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» за 2017-2019 рр.

Найменування статей	Сума, тис. грн за 2019 р.	Сума, тис. грн за 2020 р.	Сума, тис. грн за 2021 р.	Відхилення абсолютне (+,-), тис. грн		Відхилення відносне (+,-), %
				2021 р. від 2019 р.	2021 р. від 2020 р.	
Залізорудна сировина	434591,59	1193075,97	1898299,44	+1463707,85	+705223,47	у 4,4 р. б.
Відходи	(1210,07)	(1870,91)	(3897,73)	+2687,66	+2026,82	у 3,2 р. б.
Паливо	439746,40	655059,51	1004576,45	+564830,05	+349516,94	у 2,3 р. б.
Витрати на флюс (вапняк, доломіт)	-	-	1208,57	+1208,57	+1208,57	+100 %
Всього за вирахуванням відходів	873127,92	1846264,58	2940186,72	+2067058,80	+1093922,14	у 3,4 р. б.
Енерговитрати	133086,23	236797,91	435891,12	+302804,89	+199093,21	у 3,3 р. б.
Витрати на персонал	6465,51	8817,34	9279,31	+2813,80	+461,97	+143,5
Змінне обладнання	1789,54	4322,79	5933,20	+4143,66	+1610,41	у 3,3 р. б.
Додаткові матеріали	305,71	408,26	627,30	+321,59	+219,04	у 2,1 р. б.
Витрати на утримання ТО	19596,23	19720,11	21690,77	+2094,54	+1970,66	+110,7
Витрати на ремонт	1435,34	1497,60	2250,00	+814,66	+752,40	у 1,6 р. б.
Транспортні витрати	5035,71	5955,96	6693,50	+1657,79	+737,54	+132,9
Амортизація	15595,40	30876,19	49034,97	+33439,57	+18158,78	у 3,1 р. б.
Інші цехові витрати	4532,17	4809,36	4443,27	-88,90	-366,09	-98,04
Витрати за поділом	187841,83	313205,52	535843,44	+348001,61	+222637,90	у 2,9 р. б.
Загальнокомбінатні витрати	22330,22	30886,01	36105,02	+13774,80	+5219,01	у 1,6 р. б.
ОЖШ шлак доменний відвальний	1612,63	1572,91	2063,25	+450,62	+490,34	+127,9
Побічна продукція	98830,89	195771,41	40773389,00	+40674558,10	+40577617,60	у 413 р. б.
Виробнича собівартість	986081,72	1996157,60	3106464,54	+2120382,82	+1110306,94	у 3,2 р. б.
Всього	3230795,00	6543328,00	50892185,00	+47661390,00	+44348857,00	у 15,8 р. б.

Джерело: складено авторами за даними планових калькуляційних відомостей ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» за 2017 – 2019 рр.

Аналіз даних табл. 3 підтвердив, що протягом аналізованого періоду всі статті витрат, за вирахуванням інших цехових витрат зросли. У звітному (2019 р.), порівняно з базовим (2017 р.) найбільше зросли витрати побічної продукції – у 413 разів, залізорудної сировини – у 4,4 рази, змінного обладнання та енерговитрат – у 3,3 рази, що є негативними змінами для діяльності товариства. Позитивними змінами є зменшення цехових витрат, які пов'язані з ремонтом виробничих цехів та утриманням виробничих споруд.

Висновки. Показник ЕВІТДА показує, скільки грошей здатне згенерувати підприємство до етапу виплати податків, відсотків, а також зносу і амортизації. Останні два фактори значно скорочують чистий прибуток групи.

Показник чистий борг до ЕВІТДА використовується в фінансовому аналізі для визначення рівня боргового навантаження компанії. Він показує скільки років знадобиться суб'єкту господарювання для повернення свого боргу. Величина коефіцієнта для Групи «Метінвест» зросла на кінець 2019 р., порівняно з 2018 р. та 2017 р. на 1,03х, що є негативним чинником для проведення розрахунків з кредиторами.

ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» входить до складу ТОВ «МЕТІНВЕСТ ХОЛДІНГ». Масштабне виробництво зумовлює понесення витрат. Ефективне здійснення управління витратами вимагає періодичного проведення аналізу елементів операційних витрат та складових собівартості виготовленої продукції, зокрема планових калькуляцій продукції.

На основі калькуляції у ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» визначають собівартість продукції. Калькуляція – це бланк, внутрішній бухгалтерський розрахунок. Калькулювання – спосіб обчислення або розрахунок собівартості одиниці виготовленої продукції та всього її обсягу. Собівартість – це грошовий вираз витрат, пов'язаних з виробництвом і реалізацією продукції.

За результатами проведеного фінансового аналізу з метою ефективного управління витратами у ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» доцільно посилити контроль за матеріальними затратами та іншими операційними витратами, з метою недопущення необґрунтованих витрат.

Список використаної літератури

1. Нусінов В.Я., Шура Н.О., Буркова Л.А. Комплексний підхід до оцінки ефективності діяльності підприємств у системі публічного управління. *Ефективна економіка*. 2016. № 6. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5014> (дата звернення: 09.06.2023).
2. Дьордяй В.П., Макарович В.К. Класифікація операційних витрат підприємств енергосистемної галузі. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Випуск 17. URL: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/167.pdf> (дата звернення: 05.06.2023).
3. Камінська Т.Г., Костенко О.М. Обліково-інформаційний аспект калькулювання витрат операційної діяльності. *Ефективна економіка*. 2018. № 7. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/7_2018/9.pdf (дата звернення: 09.06.2023).
4. Офіційний сайт міжнародної вертикально інтегрованої гірничо-металургійної групи компаній Метінвест. URL: <https://metinvestholding.com/ua/about> (дата звернення: 09.06.2023).
5. Офіційний сайт Приватного акціонерного товариства «КАМЕТ-СТАЛЬ». URL: <https://dkhz.com.ua/> (дата звернення: 09.06.2023).
6. Грибовська Ю.М., Москаленко К.В. Організація обліку витрат на промисловому підприємстві. XI Міжнародна науково-практична конференція «Перспективи розвитку обліку, аналізу та аудиту в контексті євроінтеграції» (м. Одеса: ОНЕУ, 18 травня 2023 р.). С. 47-49.

References

- [1] Nusinov V.Ya., Shura N.O., Burkova L.A. (2016) Kompleksnyi pidkhid do otsinky efektyvnosti diialnosti pidpriemstv u systemi publichnoho upravlinnia [A complex approach to assessing the efficiency of an enterprise's activity within a public administration system]. *Efektivna*

- ekonomika*, no. 6. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5014> (accessed 05 June 2023).
- [2] Dordiai V.P., Makarovych V.K. (2017) Klasyfikatsiia operatsiinykh vytrat pidpriemstv enerhorozpodilchoi haluzi [Classifying operating costs of energy-efficiency companies]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, no. 17. Available at: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/167.pdf> (accessed 05 June 2023).
- [3] Kaminska T.H., Kostenko O.M. (2018) Oblikovo-informatsiinyi aspekt kalkuliuvannia vytrat operatsiinoi diialnosti [An accounting and information aspect of cost accounting for the operating activity]. *Efektivna ekonomika*, no. 7. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2018/9.pdf (accessed 05 June 2023).
- [4] The Official Website of the Metinvest International Vertically-Integrated Mining and Smelting Group of Companies. Available at: <https://metinvestholding.com/ua/about> (accessed 05 June 2023).
- [5] The Official Website of the KAMET-STAL Private Shareholding Company. Available at: <https://dkhz.com.ua/> (accessed 05 June 2023).
- [6] Hrybovska Yu.M., Moskalenko K.V. (2023) Orhanizatsiia obliku vytrat na promyslovomu pidpriemstvi [Organising accounting for expenses at an industrial enterprise]. *Prospects for the Development of Accounting, Analysis, and Audit within the European Integration Context: Proceedings of XI International Scientific and Practical Conference (Ukraine, Odesa, May 18, 2023)*. Odesa: Odesa National Economic University, pp. 47-49.